



80 år 1941–2021

ÖSTERGÖTLANDS
HEMBYGDSFÖRBUND

Östergötlands Hembygdsblad

Jubileumsnummer -
Hembygdsförbundet 80 år!

Riksstämman 2021 valde ny ordförande

Jubileum för Hannäs Hembygdsförening

ÖSTERGÖTLANDS HEMBYGDSBLAD

Utkommer med fyra nummer per år och ges ut av Östergötlands Hembygdsförbund, till vilket 95 föreningar med runt 18 000 medlemmar är anslutna.

Tidningen ges sedan 2016 ut digitalt och får distribueras fritt till alla medlemmar i förbundet. Tidningen finns även för fri nerladdning från förbundets hemsida www.hembygd.se/ostergotland.

Ansvarig utgivare

Rolf Pettersson (förbundsordförande)
Härna Åland, 590 76 Vreta kloster
Tel: 073-346 49 04
E-post: rolf.k.pettersson@telia.com

Utkommer

omkring 15/3, 15/6, 15/9, 15/12

Manusstopp

7/3, 7/6, 7/9, 7/12

Välkommen med textbidrag, foton och annonser!

Materialet skickas (e-postas helst) till kansliet. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera texter och bilder.

Annonspriser

1/1 sida 1200:-
1/2 sida 600:-
1/4 sida 400:-

Östergötlands Hembygdsförbunds Kansli

Vasavägen 3, 582 20 LINKÖPING
Tel: 076-103 11 39
ostergotland@hembygd.se
www.hembygd.se/ostergotland

Omslagsbild:



Hembygdsfest i Medevi Brunn vid Riksstämman 2014.
Bild: Mikael Johansson.

INNEHÅLL:

Ordföranden har ordet	sid 3
Riksstämman 2021 valde ny ordförande	sid 4
Jubileum för Hannäs hembygdsförening	sid 5
Ett hembygdsförbund fyller 80 år	sid 6
Efterlängtat hembygdsfest i Risinge	sid 10
Historisk dramatisering i Borkhult	sid 10
Välbesökta östgötadagar i Yxnerum	sid 11
Inbjudan och program till Höstkonferens	sid 12



**Välkomna på vår
Höstkonferens i
Linköping
sön 24 okt!**



**Se program &
inbjudan på
sid 12 i detta nr!**

Ordföranden har ordet

Dagarna börjar nu kännas kortare, då hösten börjar göra sitt intåg och mörkret kommer fortare. En ljusning i pandemiläget kan dock skönjas. Restriktionerna för möten har lättats, vilket gör att det börjar vara möjligt att åter ha större fysiska sammankomster. De föreningar som ännu inte har haft sina årsmöten har nu möjlighet att planera in dessa. Det går nu att genomföra höst- och julmarknader, vilket innebär att föreningarna kan öppna dörrarna till sina hembygdsgårdar och hälsa besökarna välkomna in. Man ska ändå ha i åtanke att pandemin inte är över. Viruset är lömskt och tar ständigt nya former. Att vaccinera sig om man kan tycker jag är ett bra alternativ. Man bör förstås heller inte kasta sig i armarna på vilken främling som helst, håll avstånd.



Årets Riksstämman hölls fysiskt i Örebro. Den skulle ha hållits i Halmstad i dagarna tre, men var förkortad till en. Byggnaden vi höll till i var väldigt spännande. Den heter Convention Konferens Club 700 och var ursprungligen byggd som en ungdomslokal. Den har specialiserade väggar för att inte discomusiken och stojet skulle störa andra (se nästa sida). Riksstämman var dock lugn och odramatisk.

Det valdes visserligen en ny ordförande: Anna-Karin Andersson, men hon valdes enhälligt att efterträda Maria Norrfalk. Anna-Karin Andersson bor i Nyhammar i Dalarna och har länge varit engagerad i hembygdsrörelsen. Vi var ca 70 ombud representerade från alla förbund utom Gotland. Från Östergötland deltog vår kanslist Jesper och jag.

Evenemanget Östgötadagarna hölls i ett strålande sensommarväder där ett flertal hembygdsföreningar deltog, bl.a Sya och Yxnerum (se sid 11). Det är ett ypperligt tillfälle att visa upp för allmänheten vad man sysslar med.

Några föreningar har också firat jubileum. Vår kassör Åke var i Hannäs (se sid 5) på deras 70-års-jubileum. Själv var jag i Kärna som också firade 70 år. Kärnas hembygdsgård ligger centralt i Malmslätt och är väldigt fin och välunderhållen. Där finns bl.a museum och vävstuga, väl värt ett besök. På det hela en lyckad tillställning förutom en riktig regnskur, men det klarnade upp och runt 100 personer kom för att fika och smaka av den goda grillkorven. Barnen fick prova på fiskdammen. Lotterna gick åt både för barnen och de vuxna.



Rolf Pettersson gratulerar Kärna Hbf med förbundets diplom.

Bild: Mats Larsson.

Det var 80 år sedan Östergötlands hembygdsförbund bildades och det firar vi med detta jubileumsnummer. Vi ska dessutom äntligen ha en fysisk Höstkonferens igen. Den hålls den 24 oktober i föreningslokalen Fontänen i Linköping. Där ska vi bl.a uppmärksamma att demokratin firar 100 år genom en dramatiserad föreställning om den allmänna rösträtten. Hjärtligt välkomna dit! Hoppas vi ses där.

Rolf Pettersson



Riksstämman 2021 valde ny ordförande



Styrelsen för Sveriges Hembygdsförbund samlad utanför Club 700 i centrala Örebro. Nyvalde ordföranden Anna-Karin Andersson ses 5:a från vänster.

Bild: Michael Johansson. Text: Sveriges Hembygdsförbund & Jesper Ström, ÖHF

När Sveriges hembygdsförbunds riksstämma samlades i Örebro lör 28 sept så valdes Anna-Karin Andersson till ny förbundsordförande. Vid riksstämman presenterades även förbundets mål för nästa sommarsäsong, nämligen att slå besöksrekord.

– Det är med stolthet och stor ödmjukhet som jag tar mig an rollen som ordförande för Sveriges hembygdsförbund, en organisation som jag varit en del av under många år. För mig kommer det vara viktigt att se till att vår vision om en levande hembygd öppen för alla, är en ledstjärna på organisationens på alla nivåer, sade hon. Anna-Karin Andersson kommer från Nyhammar i Dalarna och har varit aktiv inom hembygdsrörelsen en lång tid. Hon har varit 2:e vice ordförande både i riksförbundets styrelse och i Dalarnas Fornminnes- och Hembygdsförbund.

Stämman hölls i lokalen Club 700, det som en gång hette Ungdomens Hus, som är en del av det större Medborgarhuset i centrala Örebro. En 50-talsbyggnad med unik takbelysning i form av stjärnhimlar plus en genuin gammal teaterkänsla. Inte konstigt, då lokalen ligger vägg i vägg med Hjalmar Bergman-teatern.

Under stämmoförhandlingarna röstade stämman uteslutande med styrelsens förslag i de åtta motioner som framlagts (varav fyra hade bordlagts från fjolårets pga pandemin inställda stämma).

Längst debatt rönt frågan huruvida länsförbunden utan hembygdskonsulent skulle få tillgång till anteckningar från konsulentträffarna.

Annan glädjande information var att en betydande återbäring från Länsförsäkringar i Halland innebär att hembygdsförsäkringen får en lägre premieavgift med 35% nästa år.

Två eldsjälar fick motta Sveriges hembygdsförbunds plakett för rik gärning i hembygdsvårdens tjänst: Staffan Nilsson från Falun och Lars Nylén från Uppsala. I och med ordförandebytet lämnade alltså Maria Norrfalk sin post efter fyra år vid klubban.



Bild: Jesper Ström, ÖHF

Representanter och ombud från Östergötlands Hembygdsförbund var ordförande Rolf Pettersson (bild ovan) samt Jesper Ström, kanslist.

Jubileum för Hannäs Hembygdsförening

Hembygdsgården Domarvik är belägen i en naturskön trakt mellan Åtvidaberg och Valdemarsvik. Den har ett vackert läge på en höjd intill Grävsjön i Hannäs socken i norra Tjust.

Text & bild: Hannäs Hbf och Åke Andersson, ÖHF

Omkring 3000 föremål, hantverk, foton och dokument från hem och hushåll, jordbruk och skogsbruk, finns samlade i hembygdsgården. En klenod är en lokomobil tillverkad 1907, och en annan raritet en traktor från 1923 av märket Fordson. Ladugården är inredd till serverings- och samlingslokal.

Den 21 augusti firade föreningen 70-årsjubileum med en välbesökt hembygdsgård. Hela 35 personer var samsatta med allehanda göromål. Tvätten blev vit i luten

men tändstiftet gick sönder och det visade sig att kedjan behöver bytas ut för att sågningen skall kunna utföras på önskat vis.

Ordförande Lars Carlsson höll invigningstalet. Kristina Falk, dotter till föreningens första ordförande Lars Björnståhl och hennes syster Gunilla Björnståhl-Magnusson berättade om när föreningen bildades.

Åke Andersson, vars mamma och hennes fem syskon är födda i Hannäs, gratulerade och lämnade över diplom från Östergötlands Hembygdsförbund. Han betonade att hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det för-



Full aktivitet i bykstugan.

i den nybyggda bykstugan och manglades sedan. Fårull kardades och spanns till tråd. Rödfärg kokades. Tjärbränning visades. Gärdsgård hägnades. Besökarna lät sig väl smaka av kolbullar med lingonsylt, som tillagades på plats. Till detta gick det åt hela 16 kg mjöl!

Tröskning skedde på två ställen. Ett tröskverk drevs av en lokomobil. Det andra var vid tröskvandringen. Gösta Hagmans gamla tvåmansmorsåg startades,



Pannorna fylls med kolbullar.



Invigningstalen hålls på Domarvik.

gångna, nutiden och framtiden, med ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här kan alla generationer mötas!

Under hembygdsgården passade Hannäs Sockenför-
ening på att dela ut diplom till "Årets Hannäsbo" för år 2020 och 2021, en ceremoni som försenats på grund av pandemin. Mottagare för 2020 var Monika Jerrebrant Jonsson och för 2021 Ingegerd Carlsson. Gullmar Andersson blåste fanfar för vinnarna.

Ett Hembygdsförbund fyller 80 år



Linköping 1977. Här återföds hembygdsförbundet samtidigt som Östgötakretsen läggs ner.

Den 4:e maj i år fyllde Östergötlands Hembygdsförbund 80 år. Trots en brokig historik med ett flertal skepnadsbyten är det idag en livskraftig organisation med både visioner och hängivenhet till sina medlemmar. Här följer en kort jubileumshistorik av förbundet, med utvalda delar ur 50-årsskriften och 70-årsskriften.

Initiativet till bildandet av ett länsförbund av hembygdsrörelsen togs 1940. Efter det att en interimstyrelse bildats, föredrogs ett stadgeförlag på ett möte den 4 maj 1941 i Wallenbergsalen i läns museet i Linköping med representanter för ett 30-tal sammanslutningar. Mötet beslutade att bilda Östergötlands Hembygdsförbund.

Förbundets första stadgar angav ändamålet: "Östergötlands hembygdsförbund har till uppgift att väcka och underhålla kärleken till östgötsk natur, bygd och tradition." Förste ordförande blev landshövding Karl Tiselius.

Östergötland-Holavedens Hembygdsring, som var en distriktsorganisation av Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur, fanns sedan tidigare. Den sysslade främst med folkdans, folkmusik och sång. Ringens styrelse upplevde emellertid bildandet av Östergötlands Hembygdsförbund som ett

hot mot dess verksamhet. De båda grenarna av hembygdsrörelsen verkade sedan från och till parallellt till dess att ringen, som då hette Östgötakretsen, lades ned 1977.

Östergötlands Hembygdsförbund hade i början 17 medlemsföreningar och de första årsmötena besöktes av ett 40-tal personer. Verksamheten under 1940-talet var å andra sidan inte särskilt omfattande och med handlingarna från årsmötet den 10 mars 1951 upphör alla spår från förbundet under en längre tid. Ett haltande samarbete med läns museet kan ha varit en av anledningarna.

Dock bildades 1956 en ny länsorganisation. På initiativ av riksförbundet i Stockholm, då kallat Samfundet för Hembygdsvård,

uppstod en östgötsk hembygdsrets vid namn Östgötakretsen. Medlemmarna i kretsen utgjordes av Samfundets enskilda medlemmar och anslutna hembygdsföreningar. Någon avgift för medlemskap i länsorganet uttogs inte.



År 1958 stod Östgötakretsen som värd för Samfundets sommarmöte, som hölls i Linköping den 16-18 juni, med flera utflykter till södra och västra Östergötland.

Samma år utsågs knölsvanen till Östergötlands landskapsdjur, efter ett initiativ av Östgötakretsen. Östgötasvanen började sitt segertåg i bygderna i form av en prydnadsnål, en träsvan eller ett askfat av flintporslin. Sedermera blev svanen en del av hembygdsförbundets logotyp.

På ett årsmöte i S:t Anna den 17 sept 1960 bestämdes Länsorganisationens namn till "Östergötlands Hembygdsdistrikt". Hembygdsdistriktet bedrev till en början en mycket intensiv utåtriktad verksamhet. Dåvarande ordförande Ulf Ribers nämner i sin artikel i Hembygdsbladet, att styrelsens ledamöter samt experter på skilda områden medverkade vid 176 tillfällen under den första tioårsperioden, i samband med kurser, konferenser och exkursioner. Enbart under verksamhetsåret 1960/61 skedde sådan medverkan på 35



olika platser i länet. Många hembygdsföreningar besöktes i samband därmed.

Först 1969 återuppstår Östergötlands Hembygdsförbund, då ett konstituerande sammanträde hålls den 4 oktober i Skänninge i närvaro av ett 60-tal personer. Men även det nya hembygdsförbundet fick en trög start. Uppdelningen av hembygdsverksamheten på två länsorganisationer skapade förvirring bland hembygdsföreningarna och osäkerhet beträffande deras funktioner. Av verksamhetsberättelsen 1970 framgick att 21 av länets 52 hembygdsföreningar var an-

slutna till hembygdsförbundet, men vid årsmötet i Skänninge 1973 deltog endast 16 personer.

På hembygdsförbundets årsmöte 1976 valdes Bertil Wahlin till ordförande, vilket medförde en uppryckning av verksamheten.

Januarikonferensen, som varit vilande, återupptogs från 1977 med olika teman olika år. Årsmötet var ändå kärnan i verksamheten och det hölls på olika platser i länet, mestadels med en lokal hembygdsförening som värd. Ett varierat utbud av studiebesök bildade ofta ram kring årsmötena och man besökte intressanta hembygdsgrändar och viktiga kulturminnen. Samma år upphörde alltså Östgötakretsen sin verksamhet och alla dess tillgångar tillföll hembygdsförbundet.

Vid årsmötet i Ödeshög 1985 serverades mötesdeltagarna ärtsoppa med smörgås för första gången, vilket sedan blev en tradition. Förutom januarikonferens och årsmöte tillkom senare höstkonferensen, sista lördagen i september.

På årsmötet 1984 tillträdde Elof Gustafsson som ordförande. Han började som suppleant i styrelsen redan 1942 och kom senare att bekläda olika poster fram till 1988, då ordförandeklubban övertogs av Airi Christofferson.

1992 avgick Airi Christofferson som ordförande och efterträddes av Berndt Möller. Han genomdrev då, att Östergötlands Hembygdsförbund i brist på hembygdskonsulent skulle ha expedition i Mjölby Hembygdsförenings lokaler med adress och telefonnummer dit. Expeditionen var ändå bemannad av Bo Jansson, som nu även valdes till sekreterare.

Berndt Möller avgick av hälsoskäl på årsmötet 1996 och avled strax därefter. Björn Larsson, som hade hållit i klubban sedan hösten 1995, valdes nu till ordförande. Expeditionen fortsatte dock att ligga kvar i Mjölby till 2006, då Bo Jansson avgick som sekreterare och expeditionen provisoriskt flyttades till Björn Larssons hemföreningsgård i Skärblacka.

Flera uppvaktningar av först landstinget och sedan regionförbundet har gjorts under perioden för att få medel till en tjänst som hembygdskonsulent. Försöken har dock hitintills misslyckats, även om grundanslagen från regionförbundet höjts i omgångar.

Björn Larsson var en mycket aktiv ordförande tills han tragiskt nog avled inte långt efter årsmötet 2008. Han hade arbetat med hembygdsfrågor sedan 1960, framför allt i den egna föreningen i Kullerstad-Skärblacka och från 1989 i Östergötlands Hembygdsförbunds styrelse. Efter hans död fungerade vice ordföranden Margaretha Engman som ordförande fram till årsmötet 2009 då Magnus Davidsson valdes till ny ordförande. Magnus avsåg dock ordförandeskapet 2011 pga sjukdom. Denny Lawrot valdes till ny ordförande vid årsmötet i Vånga samma år, då även landshövding Elisabeth Nilsson talade med anledning av förbundets 70-årsjubileum.



Ordförande Björn Larsson talar på höstkongressen i Bona folkhögskola 1997.

Efter Björns död sköttes de löpande ärendena av respektive förtroendevalda, som regel i hemmet. Hösten 2010 inrättade man dock en expedition i Linghem som tjänstgjorde som kansli. Man kunde dessutom för första gången anställa en kanslist på deltid. Ett byte av studieförbund till SF Vuxenskolan resulterade i att år 2015 så fick förbundet hysa in sig i studieförbundets lokaler på Vasavägen 3 i Linköping. År 2019 avgick Denny Lawrot som ordförande och efterträddes av nuvarande Rolf Pettersson.

UTSTICKANDE AKTIVITETER OCH PROJEKT

Bland de aktiviteter och arrangemang som både distriktet och förbundet har genomfört är det några som förtjänar att bli särskilt uppmärksammade. Detta gäller kanske främst konstmappen



Timmerkörning i Kinda. Litografi av P O Zachrisson, som ingick i Östgötakretsens konstmap 1961.

"Östgötska Original-Litografier" som hembygdsdistriktet gav ut 1961. En vågad satsning i form av ett konstprojekt med utvalda litografier från etablerade konstnärer, vilka marknadsfördes omfattande både via utskick och utställningar. Resultatet blev en oväntad försäljningssuccé, och renderade en högst välkommen inkomst för förbundet.

Farfarsstugan i Övralid

Östgötakretsen drog 1958 igång en serveringsverksamhet i den s.k. Farfarsstugan, belägen intill författaren Verner von Heidenstams rikskända hem Övralid nära Vätterns nordöstra strand. Bakgrunden var ett förslag från hembygdskretsen ställt till Stiftelsen Övralid att en liten timrad stuga med torvtak skulle placeras vid infarten till Övralid. Man tänkte sig ett slags portierloge, och i



Farfarsstugan vid Övralid ca 1960.

stugan skulle man sälja souvenirer, t.ex. Östgötasvanen, hembygds litteratur, frukt, choklad mm. Efter ett avtal med Västra Ny Hembygdsförening drog dock enbart en serveringverksamhet igång som till en början blev ganska lyckosam, med runt 5 000 besökare per säsong. Lönsamheten sjönk

dock med åren och år 1966 överlät Östgötakretsen verksamheten helt till Västra Ny Hbf.

Värdskap för Riksstämman

Östergötlands Hembygdsförbund har agerat värd två gånger för Sveriges Hembygdsförbunds riksstämma. Den första ägde rum 1979 i Omberg. Den andra dröjde ända till 2014, då denna hölls i Linköping. Hembygdsfesten hölls i det anrika Medevi Brunn norr om Motala (se omslagsbilden till detta nr) och det anordnades hembygdsresor till Naturum Tåkern, Rejmyre, Risinge och Åtvidaberg.

Hembygdens År 1996

Det Hembygdens År som genomförts under 1984 hade blivit något av en succé. Sveriges Hembygdsförbund tog tio år senare initiativet till ett nytt Hembygdens År, som blev en ny manifestation av hembygdsvärlden under 1996. Förbundet lade



Helikoptern med Östergötlands Nils Holgersson landar på Kärna hembygdsgård 1996.

upp en rutt där man skulle följa Nils Holgerssons färd genom landet i Selma Lagerlöfs bok — Nils Holgerssons resa i nutid. Östergötlands Hembygdsförbund fick ta hand om Nils mellan den 16 och den 23 april. Det fanns två Nils i tioårsåldern som turades om att landa i en helikopter från Östgöta Arméflygbataljon på tio olika ställen: Ödes hög, Mjölby, Kärna, Vreta kloster, Kullerstads Skärblacka, Vånga, Bråbo, Krokek, Risinge och Regna.

Kulturresan 2012-13

Ordförande Denny Lawrot tog 2012 initiativ till projektet Kulturresan. Målet var att framställa en



Denny Lawrot (th) besöker hembygdsgården Olofsboda i Horn under arbetet med projekt Kulturresan.

turistkarta över alla hembygdsföreningar i länet — något som efterfrågats länge. Genom att driva Kulturresan som ett Leaderprojekt, erhöles finansiering via EU-medel. Förbundet genomförde besök hos ett flertal föreningar, foton togs, och kartan färdigställdes i samarbete med företaget Kartguiden. Våren 2013 var kartan färdig och trycktes då i 20 000 exemplar.

Hembygdsturné för landshövdingen

Dåvarande landshövding Elisabeth Nilsson tog 2016 initiativ till en besöksresa till utvalda hembygdsföreningar i länet under en dag. Ett väldigt uppskattat evenemang som Östergötlands Hembygdsförbund organiserat sedan dess. Hembygdsturnén har upprepats varje sommar, men tyvärr gjorde coronapandemins omständigheter att turnén har fått ställas in under 2020-21.

Folkkonståret 2018

Östergötlands museum utlyste 2018 till Folkkonståret. Detta mynnade ut i ett flertal besök hos länets hembygdsföreningar — arrangerade av hembygdsförbundet — för att leta upp gömda folkkonstskatter. Vid museets utställning "Det blå skåpet — en berättelse in i östgötsk folkkonst", ingick bl.a. innehöll föremål från ett 20-tal föreningar. Samarbetet med museet resulterade även i fyra kurser i föremålsvård och katalogisering, vilka hölls på hembygdsgårdar i länet, bl.a. Mjölby och Kisa.

Texter: Airi Christoffersson, Paul Aineström, Bo Jansson, Jesper Ström.



Efterlängtat hembygdsfest i Risinge

Text & bild: Risinge Hembygdsförening

Den 31 juli blev det äntligen hembygdsfest på Risinge hembygdsgård igen! Vädret visade sig från sin bästa sida och alla lät sig väl smaka av kaffe med dopp. Före festen ägde det uppskjutna årsmötet rum. Ett lotteri med hemsmidda ljusstakar och krokar lockade också många.

Tre i styrelsen stod för underhållningen "Sant eller falskt", där de visade upp olika föremål. Åskådarna fick gissa vem av dem som berättade sanningen om vad föremålen skulle användas till. Dessutom avslöjades de rätta svaren på årets tipspromenad. Vi gratulerar Axel Tell till vinsten!

Historisk dramatisering i Borkhult

Borkhults Natur- och Kulturförening fick frågan från Åtvidabergs kommun om vi ville delta i evenemanget *Industriarvstrundan 2021*, vilket var en särskild del av årets *Östgötadagarna*.

Självklart tackade vi ja och tillsammans med medlemmar från Yxnerums hembygdsförening gjorde vi en dramatiserad tur om livet i Borkhult under andra hälften av 1800-talet, då industrierna blomstrade här. Vi hade 34 turer, med 15 personer i varje grupp, men vi hade kunnat ta emot över det dubbla! Intresset var otroligt stort och vi fick tyvärr neka väldigt många en plats.

Turen startade vid fabriken kontor, där möttes gruppen upp av "Husfrun på Herrgården", som i tidsenlig klädsel hälsade välkommen och berättade inledande om den stora pappersmassefabriken som var verksam mellan 1873 och 1904. Greve Adolf von Schwerin var en



Smeden Lars slipar sin lie på turen i Borkhult.

av initiativtagarna till fabriken och var bosatt på Herrgården. Enligt husfrun skulle han också närvara vid turen men han verkade inte dyka upp, så Husfrun fick helt enkelt ta med gruppen och de började leta efter Greven!

Nere vid bykhuset träffade de på tvätterskan Kajsa-Britta, som fick hjälp av de nyfikna besökarna att bära tvätten längs bygatan. Där träffade de på Smeden Lars som slipade lien och berättade att han nog sett Greven borta i äppleträdgården. Hans fru Eva skalade äpplen och pigan delade ut mjölkkanor till husen. Längst ner på gatan ligger Lapphem där de fick träffa Lus-Lisa som bodde i en av arbetarbostäderna. Hon berättade om hur hårt slit det var att mätta alla hungriga munnar.

Turen gick vidare förbi kvarnen, till äpplegården - och mycket riktigt, där satt Greven och drack portvin och slumrade i solen. Här fick besökarna sätta sig ner och lyssna på när Greven berättade om Borkhults historia, och det bjöds på dricka och kakor.

Det hela avslutades med att spelman Bergman från "Bruksorkestern" anslöt. Han berättade om hur man roade sig i Borkhult på den tiden och vilka musiker som var verksamma. Tillsammans med Husfrun och Lus-Lisa framförde de östgötska visor.

Text: Elisabet Magnusson

Välbesökta Östgötadagar i Yxnerum

Under Östgötadagarna den 4 och 5 sept hade Yxnerums Hbf två olika teman. Lördag den 4:e gick i Silversmidets tecken, och söndag den 5:e var temat "Tantverksdagen". Ett 20-tal damer (tanter) hade utställning av sina alster. Alltifrån hemvävda mattor, stickade varor, även

träslöjd, och utställning av tavlor och fotografier.

Vid ett av stånden visade Karin Andersson hur man tillverkar ost på gammalt beprövat sätt.

Båda dagarna var mycket välbesökta, och i Kaffe-stugan serverades även våfflor och hemlagad ostkaka. Besökarna underhölls även av lite sång och musik.



Text & bild: Magnus Lindbergh

SÖK BIDRAG TILL IDEELLA ORGANISATIONER INOM KULTURMILJÖOMRÅDET!

Detta bidrag från Riksantikvarieämbetet kan sökas av ideella organisationer som huvudsakligen verkar inom kulturmiljöområdet. Syftet är att stödja ideella verksamheter som bidrar till människors möjlighet att uppleva, förstå och ta ansvar för kulturmiljön och som främjar att en mångfald av kulturmiljöer bevaras, används och utvecklas.

LÄS MER OCH ANSÖK HÄR:

Vi ger ut böcker!



Ett axarör ur vår tidigare utgivning:

Brevens Bruks hembygdsförening: Brevens Bruk, bruksliv i järnets tecken
Knutby-Färinge-Bladsåker hembygdsförening: Bygden som steg ur havet
Fanthyttans bygdeförening: Fanthytta
Borensbergs hembygdsförening: Från Husbyfjäl till Borensberg
Lima, Rörbäcksnäs och Transtrands hembygdsföreningar: Gränsland
Hafsta byalag: Hafsta genom tiderna
Föreningen Hårdalavarn: Hårdalavarn
Idre hembygdsförening: Idre bygdebok del 1, 2 och 3
Kvistholmsgruppen: Kvistholmskrönikan
Ragnarö byalag: Livet i ragnarö
Norra Vi hembygdsförening: Norra Vi
Norra Vi hembygdsförening: Ydrebo
Torpa hembygdsförening: Om Torpa kyrka
Torpa hembygdsförening: Skräpör och visor
Reftele hembygdsförening: Reftelebygd
Röls hembygdsförening: Rölsminnen
Röls-Svanhals byalag: Svanhalsminnen
Stoby historieförening: Stoby by
Säma fornminnesförening: Sämmål

Vi erbjuder Dig eller Din förening:

- hjälp med allt från manus till färdig bok
- upplagor från 50 ex och uppåt
- intressanta priser
- formgivning
- tryckning
- handledning

Kontakta oss så får vi diskutera just din situation!

Upplands-Bro Kulturhistoriska förening: Upplands-Bro från då till nu
Birgitta Olsson: Bondeuppror i Skåne
Johan Birath: Brännvin, vatten och bröd. Del 1 och 2
Johan Birath: Ekeby sockenstämmor 1787-1818
Johan Birath: Mordet i Hycklinge
Johan Birath: Mordet i Ljungstorp
Johan Birath: Mordet i Mjölby
Johan Birath: Mordet vid Stjärnesand
Johan Birath: Spöken i Östergötland
Berit och Larsen Fjellman: Dalsland och gränsbygden. Del 1 och 2

Erik Jonsson: De första Ormsjöutvandringarna. Del 1 och 2
Bror Steen: En Parvells minnen från Häggestad Norrgård
Östen Andersson: Fjärdingsman i skärgården
Östen Andersson: Örskrär
Rune Andersson: Folket på Rygge by
Tony Hagström: Från bondby till municipalsamhälle (Kisa)
Bengt-Åke Bengtsson: Från Östra stambanan till Ostlänken/Göteborgsbanan
Anders Ejdervik och Anders Dahlin: Grövelsjöfjällen, gränslösa fjäll
Sten-Olof Ragnar: Gårdar och stugor i Åsbo
Lennart Nilsson: Gårdarna utmed Lagans strand

Sven Thuring: Historien om Myggsjön
Verner Lindblom och Bengt Räsled: Lexikon, Västergötlands tidiga historia
Bo Werkström: Lunds Timmer AB
Per-Anders Lundh: Mellan Lijeholmen och Somvik
Mona Söderbäck: Mitt Ödeshög
Bo Jansson: Mjölby industrihistoria
Gudrun F. Brännberg: Målare i Medelpad
Kajsa Karlsson: Människor, mark och skiften i Kripered under 250 år
Anita Kindstrand: Ordstav och talesätt i Unnarbybygden
Rosa Lindeberg och Majken Sörman-Olsson: Rosas bok
Torbjörn Ljungqvist: Råfors
Eva Fagerberg: Sankta Ingrid av Skänninge
Alice Andersson: Skeppsås kyrkogård
Catherine Lagercrantz: Tammis på Österbybruk
Eje Fasth: Tranås hornmusikkår 110 år
Göran Källgård: Vargjakt, emigranter och en drucknad griskulting
Mikael Edberg: Ytterbyns gårdar och torp
och många fler ...

Atremi

Axstad Södergård,
0142-171 00

595 94 Mjölby
info@atremi.se

www.atremi.se

Inbjudan & program till Höstkonferens

söndagen den 24 oktober 2021



Plats: Vagnhallen, Föreningshuset Fontänen

Adress: Västra vägen 32, Linköping (nära Länsstyrelsen).

PROGRAM, CA-TIDER:

- 09:30** Registrering och betalning. Förmiddagsfika: kaffe/te med frukostsmörgås (meddela om vegetariskt alternativ önskas). Studieförbundet Vuxenskolan finns på plats med informationsbord och material.
- 10:15** Rolf Pettersson, ordförande Östergötlands Hembygdsförbund, hälsar välkommen.
- 10:20** Landshövding Carl Fredrik Graaf hälsar till föreningarna.
- 10:30** Lägesrapportsrunda bland föreningarna, tips och delande av egna verksamheter och aktiviteter i pandemi-tider.
- 10:45** "Hur man söker pengar till projekt". Pelle Filipsson, arbetslivsintendent på Arbetets museum i Norrköping, informerar om finansieringsstöd för föreningar.
- 11:30** Östergötlands museum öppnar igen efter 1000 dagar av förnyelse. Carola Sandgrim.
- 12:00** Lunch: Tomatsoppa, färskt bröd, smör och måltidsdryck.
- 12:45** Demokratins 100-årsjubileum i Sverige; historik. Rolf Pettersson, ÖHF.
- 13:00** "I Fröken Frimans fotspår". Dramatisering om kvinnans kamp för lika rättigheter i samhället. Margareta Carling och Berit Ljunggren.
- 14:00** Avslutning.

Anmälan görs [på denna länk](#) senast **tisdag 19 okt!**

Eller via e-post: ostergotland@hembygd.se eller tel: 076-103 11 39.

Pris, inkl. fm-kaffe & lunch: **175 kr/person**. Betalas kontant eller via Swish på plats.

OBS: med reservation för ev. ändringar i programmet.

Varmt välkomna!

Östergötlands Hembygdsförbund

Konferensen genomförs som en kortkurs ihop med SF Vuxenskolan.

Hembygdsbladet önskar en fin höst !